

MÓRSZKA KRAJINA

Vérsztveni politični i
kulturni tjednik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Szhája vszako nedelo. Naprej plačilo: 1/2 leta 24., 1/4 12., mesечно 4., V zvit- stvo 70., V Ameriko 80 Dinara za edno leto.	Megjelenik minden vásár- nap. Előfizetési ára: 1/2 évre 24, 1/4 évre 12, 1 hónapra 4., Külföldre 70., Amerikába 80 Dinár évente.	Reditelesztvo i opravništvo Szerkesztőség és Kiadóhivatal MÁRKISEVCI p. M.-SOBOTA Rokopiszi sze eszi posilajo i sze ne vrnejo. — Kéziratok ideküld- dendők s nem adatnak vissza.	Cejna inseratov za □ cm: Izjave, posziano, odprta piz- ma 1.50., réden veliki 1.—, máli oglasz 0.70 Din. i dávek. Pri vecskrat popuszt.	Hirdetési árak négyzett cm.- ként: Nyiltér és hasonlók 1.50, rendes hirdetés 1.—, Apró hirdetés 0.70 Din. és az illeték. Többszörinél engedm.
--	--	---	---	---

Düševna pout prekmurszki Szlovenov.

Piszao: Ljudovít Hašz Pápics novinar.

Piszáteleov düšnoszt je, da tiszte re-
fleksziye, stere v-národí zšivéjo, na szvek-
loszt prineszéjo i pokázsejo nyemi tiszto
pout na steroj z-principvolnosztjov hodi i
doszéjne szvoje bodoucsnoszt.

Tou je nej sztrankarsztva pítanye,
nego volnoszt düse i nyé harmonie i ne-
szmi sze po sztrankarsztva pouti glédati i
túdi nej brez sztrankarsztva sztális zvršiti.
Tiszti nikáki, kí meszto toga, da bi szi
vzéli vrejmen i trűd i pűsztili bi sze notri
do práve düse národa, — z-neirpívoszijov
i z-hujskanyem scséjo resiti tou pítanye:
more bidti szo patentirani patriotje: ala
Musulmi; prav-zapray szo pa szlabi domo-
ljubi. Lűdjé brez vszákoga pozványa; lűdjé
brez vsze szpodobnosztí, kí viádajo, pred-
estínirani sze misztíjo za voditelesztvo ná-
roda, — varni vetri — kí misztíjo, da
brez nyíh neszhája gori i nezahája doli
szunce v-Prejkmurji. V-toj zemli, stere
zemlé poznanye szi zagioboko düšno-
vejsztvo drzsávno pszikologicsno štűdijo
more preszkrbeti tiszti, kí sze scsé oamorno
brigati za ete zemlé národ. V-druzsevnom
zštiki je misztácsna — protivnoszt, funda-
ment napredoványa. Ali tá protivnoszt i
tá borba more vszígdar na umetnoszt nam
v'ecsní osztáti: bombaszticsni frázi, draga-
terie, demagoige premagácsni násztaj májo,
potézsíjo i omocsíjo delo národí, da szpo-
zna réalno zselnoszt zšivota.

Do zacsétka okupacije — prejk dúgi
lejt je prekmurszki národ düšnoj vrejlosztí
zšivo. Sztäre tradíciye, visejezerolejtne ideo-
logie, szo sze borlie z-nouyim polozsájom.
I v-tom caszi zbilja (Zvön Klek) politi-
csára, kí bi vodo i premosztio pout od
sztäre ideologie — do nouve. Nej je bilou
pravicsno i zakaj je ji nej bilou, tudi ne-
pitamo. Szamo konstateramo, da szmo
med tisztimi lejtami meli od dalecs pridá-
jouce primadone i daleko videni fantasz-
tov. Tou vrejmen je odísio. Zádnye volitvi
szo unicsílie ino sze je pokázalo ocsividno,
ka znácsi, csi sze energie z-evolucíalom
poutom nepiszttíjo.

Nekrivímo te denésnye razmere v-
Prejkmurji eto, ali ovo sztranko. Ali csűdű-
vati sze moremo, da sze nájdó med bra-
tov szlovenov táksi intelektuálni voditelje,
kí nescsejo, ali nemrejo racsnúati z-statos-
quo-m národa düse. I dovolnoszt domá-
csinov, stera ide za korist konsolidácie
i neklapíra zsnývimi tedenciami: te je
madzsaronsztvo! (Ka je rávno nej po-
szebni greh jedíno ga prejkmurca — kak
napríliko — je nej greh, csi tej goszpodje

med szebom talianszki, ali pa nemski gu-
csíjo). Verjem ka szo oni pri jugoszlo-
venszkom mislejnúi doszta naprej od Prej-
kmurcov. Ali v tom sztálisti neiremo za-
doszta logike nájditi, ár mejtíjo za prej-
murce z-drűgov merov, kak za szébe:
szvoj dialekt csűvajo od vplíva srbo-hrvat-
sine i z-ednim zabrániyo Prejkmurcom, da
szi ráníjo szvoje narecsje.

Prejkmurci szo dugo sztótin pod
madjarszkim viádanyen zšiveli. I v tom
vrejmení szo sze düse napunile madzsárskimi
ideologiami i nemajo poszebne historicsne
velikáse i rávno tak túdi nepoznajo szlo-
vencov historie, nej zgodovine i nej kaj-
zsevnosztí. I tá pout sze odlikűje od szlo-
vencov, eta pout je szpoznanye denésnye
reálne prilike na politicsnom i kulturnom
teritoriji: stera szpoznanoszt volens-nolens
tira Prejkmurce naprej v politicsnoj borbi.
I prevecs lehko sze razni zakaj po-
sztanyűjejo Prejkmurci vszígdar bole ino
bole na centrálícsno sztálíscse. Národ,
steri je v-szvojoj prosztosztí nej meo
drzsávno drzsno ambícíjo; Národ, steri
szkoron nema knízsevnosztí, nema szvoje
nacionálno szamoznanoszt, sze mogoucsílo,
da szi predjavnoszt prineszé szvoje dü-
sevine razmere.

Té razmere (zsálíbog) szo betezsne pa
vrácsnoszt csákajo. I tou szo düsni zvršiti
voditelje szresnov glávov i nej szilom rá-
dom, kak tou níki misztíjo. V-dűhi sze
prejkmurszkoga národa szlovensztvo od
zacsétka okupácie datíra: Z-osznoványm
nouve drzsáve. Prejkmurci szo vroz unjet-
nosztínoa sztálíscsa glédajocsno — nej
právi szlováni, — fáti nyim nacionálni
dűh. I záto morejo prve szlavofíli — da do
mogoucsi posztánoti jugoszlováni!

Egy-két őszinte sor a "Nas Dom"-ék címére.

A „Nas Dom“ című hetilapban egy
idő óta egy prekmurjei péter és domačín
nevezetű tollujjanc heves támadásokat in-
téz a „Bácsmegeyi Napló“ ellen, azaz, cse-
kélységemet igyekszik denúciálni a ma-
gyarul nem tudó szlovénok előtt, mint
olyant, ki valótlan és rosszakaratu cikke-
kel látom el a „Bácsmegeyi Napló“-t. Ter-
mészetes nem én tehetek arról, hogy a
„Nas Dom“-ék kis „Péterké“-je az igazi
domačínukat denúciáló és szerző kutató
munkájában ép azokat a cikkeket inkrimi-
nálja, melyeket nem e sorok írója vetett
papírra. Különösen azt a „koiács és vrtanka“
végezetűt legjobban pedig egy állítólagos
választ, amelyet a „M. Krajnába“ (?) írt a
„Bácsmegeyi Napló“ „poračevalec“-a. Nem,

kedves Domačín Péter ur, mind a kétszer
tévedni méltóztatott! Aztán csak nem gon-
dolja komolyan, hogy a Bácsmegeyi Napló
reagál az ön fulánkoltéseire? és azt se
higgye, hogy a Bácsmegeyi Naplónak szűk-
sége van akármelyik helyilap „Van erkölcs“
vagy tudom is én milyen cimbe foglalt
védő cikkezéseire. Ehhez az ügghöz a Bács-
megeyi Naplónak semmi köze sincs. Ez az
ügy, kettőnk ügye és én tudom, hogy mi
fáj önnek, (nem is önnek) azaz önöknek:
Fáj az a bizonyos és a „Mórszka Kraji-
ná“-ban megjelent cikkem, melyben az itt
élő ó-szlovén íróknak a szerb-horvát
nyelvhez való közeledést ajánltam. Ugye
eltaláltam? Fáj? Ha bűn, amit ajánltam:
— fájjon!

Liudemít Domačín.

Radics külföldi akcióban

Radics külföldre utazott, hol vezetőkörök-
kel tárgyal.

Radics életéről és haláláról, szökésé-
ről és ittlétéről oly sok forgalomban lévő
híreszteléséről a következő információink
vannak:

Julius 21.-én reggel nyolc órakor Ra-
dics István Prpics Milánnal, a párt titkárá-
val együtt automobilon elutazott Zagreb-
ből. Koprivnice mellett Dombai Pál föld-
műves házában szállt meg úgy Radics mint
kísérője. Előzőleg már vonaton elutazott
Zagreből dr. Krnjevićs, a párt főtitkára
és Begics voít alezredes, akiket Radics
megbízott a párt további organizációjával,
amelyet Begics katonai rendszer szerint
akar végrehajtani.

Egy nappal később július 22.-én ugyan-
csak Dombai Pál földműves házába érke-
zett Vecsenai Iván földműves is Delokov-
cáról, jelentkezett Dombánál, aki Svinjara
plébános utasítása szerint megbízta Vecse-
nait, hogy Radicsot és társait vigye át a
Dráván csónakon. Ez meg is történt, Ve-
csenai Radicsot és kísérőit a Dombai ko-
csiján vitte el a Dráva partjáig, ott Radics
és kísérői csónakba szálltak és két goka-
lovai földműves, névszerint Anolics Mi-
hály és Seszták Mihály átevezett velük a
Dráván a tulsó partra, a magyar határra.
A magyar határon Premac és Kertész nevű
horvát emigránsok várták az érkezőket,
majd valamivel távolabb a határtól más
emigránsok is csatlakoztak hozzájuk. Ra-
dicsék innét visszaküldték Vecsenait azzal
az utasítással, hogy augusztus 5.-én újból
jelentkezzék Dombainál.

Julius 24.-én Radics társaival a határ
közeliében fekvő Berzencére ment, onnan
pedig Balatonfüred irányában folytatta ut-
ját. Augusztus 5.-én Vecsenai az utasítás

szerint csakugyan megjelent Dombainál, akitő, egy csomagot és Radicsnak több ruháját kapta, amit Svinjara plébános Radics szökése után hozatott el Zagrebból.

Vecsenai ezeket a csomagokat is elvitte Radics után és azokat még augusztus 5.-én Nagykanizsán személyesen átadta Radicsnak. Még ugyanaznap Radics Bécsbe utazott, dr. Krnjevics pedig visszatért Zagrebbra.

A „Novosti“ ehhez a jelentéshez azt fűzi hozzá, hogy a horvát parasztok között nagy az elkeseredés, mert azt tartják, hogy Radics cserbenhagyta őket.

Radics elutazásáról a horvát köztársasági parasztpárt egyik vezetője a következőket mondotta:

— Szükséges volt, hogy Radics eltávozzék az országból, mert amellet, hogy a beogradi kormány teljes eréllyel lépett fel ellene, biztos tudomásuk volt arról is, hogy Radics ellen merényletet készítettek elő. Radics elutazása különben fontos eseményekkel van összefüggésben, amelyek politikai természetűek és amelyeknek bekövetkezése 10—12 napon belül várható.

A legközelebb várható események a szlovén néppel egyetértőleg fog megtörténni.

GLASZI. — HIREK.

— **Imenüvanye.** G. Dr. Janko Lokar doszedásnyi gimnáziszi ravnatel je imenüvani za nadzornika k minisztersztvi za prosveta (közokt.) Sztem goszpoudom zgübi szobocska gimnazija edno iztinszko návucsno moucs, nasa krajina pa doszta vrednoga mozsá za szporazumlivoszt i konszolidacijo, ár je büo med malimi eden, ki je postüvao naso národnoszt i sztároszlovenscsino. Kak nam je zsao za nyega odhound, tak sze veszelimo k imenüvanyi, ár je toga vrejden. — G. Alojz Pipa doszedásnyi upavit. carinarnice v M. Soboti je imenüvani pri carinarnici v Maribori za revizora 4. klásza. — Stevan Fridrich pis. of. v M. Soboti okr. szodisce je pri tom szodisce imenüvani za tolmácsa za ogrszki jezik. — **Na M. Sobota—Ormož** zseleznicé mouzta betonszko delo je vláda seszt i pou million din. kredita odobrila.

PODLISZTEK.

Divatavrag.

Bár probaj ti gori ete goszpodske puncsike, zse bos vidla, kak sze ti pripravijo? Kak lejpa bos v-nyí! Tvoje nogé szo tüdi nej velke i pa csi do te rávno malo kaj tiscsale, tou nika nedene. Szamo je li probaj! — Juliska je gori obüla szíve szvekle puncsule i jáko fájn szo sze nyej paszali. Divatni vragics sze je vu szebi zadovolno szmehao.

Za puncsikmi je naszledüvao blúz, remen, pojáz, rokaice, slár, krscsák. Na vsza tá je divata vrág napelao Julisko. On jo je pelao k-bou te szvetlim oblokom i kázao nyej tou bliscséco partejko, etak jo rátajoucsi:

— Glédaj bár eto! Glédaj ejno! Kak lejpa bi ti bila v-etom, ka pa v-ejnom! — V-boutaj, v-mesznic, na pláci, na vilici, bi te zse za goszpodicsino imenüvati vszi. — Vis Juliska, csi bi ti v-etaksem krsztsáki sla po vilici, escse bi ti roké küsüvati. Tak bogme! Ka miszls Juliska?

Juliska szíje je tak zmislila, ka je vecs je na szébe vzéla prvejsega prsznyeka (blúza) pomali je celou varaska goszpodicsina grátala zsnýé. Csi bi jo mati po nedelaj vidila, nebi vu nyej na szvojo csér najsla.

Vsze tou je pa tak doj szpíszano, kak sze je godílo, nika je nej k-coj pridáno i nej vkraj vzéto, z-tém oznaményom ka eden pár puncsik

— **Zvozna carina** je znizsana za vsze szilje na 100 kgmov 30 din za vsze vrszte leder pa 50%-ov menye kak doszema, od psenicsne mele 25 din.

— **Deszédinárszke banke**, vödáne leta 1919 sze z obracsáje vöpotégnejo do 1. 1924. juni 10-ga. (Szíve na steri je kovács gori.)

— **Poszvetsüvanye zvoná** je v Nemcsavcih t. m. 12. med velikov mnozsínov lüdsztva z velikim ouszvetkom sze godílo, pri sterom szo poszvetsävanya lejpi govor drzsali g. Kovács ev. esperes i g. Luthar ev. dühovnik. Zvon vága 170 kg.

— **Nouva fara.** K törniskoj fari szpádajoucse Velika i Mále Polane krscseniki szo z velikov vdüsevnosztjov szkoncsali szposztávlanya 'cérkvi. Cérkev szí szamí z szvoje moci szpouvajo, stera zsé tou jeszén po sztreho pride.

— **Szmrti szpadáj.** Botján. Antal 60 lejt sztar polodelec je t. m. 8. za krave po szenou sou polesztvici na stale i je tak neszrecsno szpadno zsnýé, da je escse tisztó nous vmrou.

— **Obeszo sze** je. Hozían Stevan 65 lejt sztar vért z Velike Polane sze je t. m. 11-ga v ednoj neszrecsnoj minuti v pármí obeszo. Vzrok je dugi nezvracsívi beteg büo.

— **Sztároszlovenszki piszki.** Kak szmo zvedli od voditelsztva stamparije, v krátkom pride tisztó escse menkajoucsi píszki stero za naso píszávo potrebüjemo.

— **Za invalidov ponouvno pregledüvanye** je ministerstvo zsé imenüvalo 10 komisij.

— **Podragsanye zseleznice.** Od 15. zzept. naprej do sze zselelezniske tarife pri vszej vozsnyaj (personszko ali blagovno) 50—100 percentov podragsale.

— **Zvoznina tobáka.** Po porocsili monopoliszke upráve de letosz za 6 million vrednosztí tobáka pelano v zvünsztvo. Záto mí tak bozszen tobák moremo kaditi domá!

— **Zselezni dvajsztí fillerje** szo escse dale v velávi, szamo ár sze z Ausztri i z Magyaraskoga notri síbajo, v Prekmurji i pri obmejní postaj sze neszmejo jemati. (Páver csi más 20 falátov neszi je v Varazsdin, na sztrosek pa vzemi 300 dinárov te nebos kváren; ali ti je misi pojejo kak „csíszte“ jezérke. Zakaj pa neodminijo dávcáni uradi? Mogoucse sze csáka odrédba za neveljávtetj pejnez.)

kosta 1200, prsznyek (blúz) 1000, szüknya 1500, krscsák 800, pár strumf (nanougica) 300, rokaice 200 koron, stero vküp jáko lejpo sumico zneszé. Za stero de Juliska vecs mejszecov mogla hizse ribati, práh briszati, prati, pejglati, kühati, rámati, na plac i v-boute, v-mesznic, po mlejko hoditi, persze v-puncsikaj. — puncsike pa poplate májo i bogme ténke, z-fabricsnoga ledra poplate, steri sze od gojgne do vécsara nücajo i li szamo v-nocsi pocsívajó, ali ni te negratsüjejo kujsi.

All tou vsze nika nedene. Z-Juliske je goszpododicsina grátala. Ona bogme nemre vu vesznicskoj, ordinárszkoj oblejki eti vu vársi hoditi, tou divata vrág nikak nemre dopüsztiti z-vesznice vu vársaj szlüzscsim deklinam. Ni z-tém sze je ne zadovolí. Divata vrág sze preobrné na vöro, na lancek; szkrije sze v-jezero féle drouvno brbrajo, stera tam lescséco vizijó vu obloki bouté obejsene, lejpe licojne kaménye denc v-prsztanke, v-navühnice, v-gombosnice, fájne scsipke na prsznyeke, prebráno pérje vu krscsáke. Jaj tisztómi, ki dosztakrát vidi i vu szrdci poz'elejaya edno málo iszkromá stero te vragics zácsa nejtiti, píhati tecsasz, dokecs sze ona ne z-plámni, steri plamén 'zezsgé posteni vesznicski láblin, pozsgé krouszna, preprávi pocszasoma k-hízsnómi deli navajeni i v-nyem veszeljé i radoszt majoucsi odvejték i na nedelavnoszt na zobsztónyszko vadlárjenye i na lehkasíjo ga nagne.

Tak je moji lübléni! V-mojem omári z-velkov szkrbnosztjov varjem edno medlávo z hí'znoga plátna bodoucso brszacso.

— **Svicarszko poszójilo** dobí Jugoszlávia v zneszki 10 million svicarszki frankov. Tazadevna pogájanya szo koncsana i zatou vöposztáni Dr. Markovics je zsé nazáj prisao v Beográd.

— **Halálozások.** Dr. Moisinger Vilmos wieni gyakorló orvos Hannoverben a vasuti állomáson szívszélhűdés következtében váratlanul elhalálozott. A tragikus végetért elhunytban özv. Árvai Henrikné fivéréért gyászolja. — Batthyány Jusztin grófné hosszas betegség után 57 éves korában aug. 7-én Gornjalendaván elhalálozott. Az elhunytban gróf Batthyány Zsigmond, gróf Batthyány Tivadar, gróf Batthyány Ernesztine, gróf Batthyány Vilmos, gróf Batthyány Béla nővérüket gyászolják.

— **Felakasztotta magát.** Velika Polana községben Hozían István 65 éves földműves f. hó 11.-én a kora reggeli órákban egy óvatlan pillanatban a pajtában felakasztotta magát. Súlyos gyógyíthatatlan betegség gyötörte s ez keserítette meg életét.

— **Új plébánia.** A turniszei plébániához tartozó Velka és Mala Polana községek a »Mater«-től elválva, külön plébánia felállításán fáradoznak. A templom építést saját erejükből, nagy áldozatkészséggel már meg is kezdték s az új templom ez őszön még tető alá is kerül. Az új fara megszervezése nagy igyekezettel folyik, pedig a két község egyenlőre még csak saját erejéből fáradozik új plébániája létesítésén.

— **Halálos esés.** Bottján Antal 60 éves Dolnji Petánci gazdálkodó f. hó 8.-án teheneivel hazajött a mezőről, azokat megetetni akarván, szénáért ment fel a padlásra, miközben a létráról oly szerencsétlenül esett le, hogy koponyatörést és súlyos zúzódásokat szenvedett. A hamarosan hozott orvos már nem segíthetett rajta, még azon éjszakan meghalt.

— **M. Sobota—Ormož** vasut Murahidjának betonmunkálataira a kormány 6 és fél millió dinár hitelt szavazott meg. E munkálatokat állítólag egy szlovén cég kapta meg.

— **Rokkantak felülvizsgálata** rövid időn belül ujonnan megtörténik. Ezen felülvizsgálatok megéjtésére a miniszter már tíz bizottságot kirendelt.

— **Svájci kölcsön Jugoszláviának.** Dr. Markovics, aki Svájcban 10 millió svájci frank kölcsön felvétele ügyében tárgyal, Beográdba visszaérkezett. A tárgyalások sikerrel végződtek.

Tou brszacso je v-1846-tom leti doubila, kak zsenítvi dár edna vesznicska devojka, notri je szpíszana v-paraférnáliski liszt, (móring levél) k-coj je szpíszano, ka je tou ona: száma préla i szetkála» (navogrszkoim zsenszke tcséjo) vu mojeja detinsztva vrejmeni szem jasz tisztó drágo rokou nezracsúnanokrát küsno — oh i z-kaksim nezgovornim postüvanyem bi jo rad küsno dneshén, csi bi tü bila i préla i tkála brszacso i drügo gvantanye — vnüki szvojemi...

Ali hodmo li dale! Vesznicski decsák odide vu váras za inasa. Pri stelingi vesznicskoga mladénca notri vzemejo za szó'dáka na tri lejta — v-váras pride v-edne grobianszke kaszárne. Z-inasa povrejmenidetits bode gvant, stero ga je zdoumi prineszao sze je raztrgao. Vu vársi celou nácsisega vidi: z-goszpodszkoga stofa je zgotovleni, vu velikoj fabriki ga po jezero falataj delajo. Vö ga povejszijo pred bouté, na leszene bábe ga oblecséjo: i kak sze pri právi i povidi, sto ga gléda. Divata vrág je tá leszena bába — nini escse i bajúszí má. Eden krívi cslovek tam sztoji pri odprejti dveraj, v-steroga, kak sze vidi, sze je te hüdi szkrio, ár nesztanoma kricsi:

Pojdte notri! . . . Sztrahsna faloscsa! Cejli pár gvanta 2000—2400 koron! — Tak da bi senkani bio! Z-toga náj bougsega stofa! Nigdár sze ne raztrga! . . . Pojdté notri! . . . Poglednite . . . nekosta pejnez! . . .

(Nadaljávanyé pride.)

— Vasuti tarifaemelés, mely szept. 15.-ével már életbe is fog lépni, 50—100 százalékos lesz, úgy hogy a személyvonatok III. osztályában 30 para, II. osztályában 60 para, I. osztályában 90 para, gyorsvonatok III. osztályában 60 para, II. osztályában 90 para, I. osztályában 120 para lesz fizetendő kilométerenként, melyhez még 15 százalék forgalmi adó is hozzá jön. Árularifánál az emelkedés 100 százalékos.

— Dohánykivitel. Jövedéki igazgatóság jelentése szerint Jugoszlávia dohány-kivitele a f. évben meghaladja a 6 millió dinárt (Azért szívunk mi oly rossz dohányt, mert a javát kiviszik.)

— Kinevezés. Dr. Lokar Janko Murska sobotai gimnáziumi igazgatót a közoktatásiügyi minisztériumban való szolgálattételre tanfelügyelőnek nevezték ki. Az ő eltávozásával a mai gimnázium egy igazi tanerőt, Prekmurje népe pedig egy megértő hivatalnokot, ki szokásainknak és ószlovén nyelvünknek barátja, nem ellensége volt. Amennyire sajnáljuk körünkben való távozását, épp annyira örülünk kinevezésének, mert megérdemli s esetleg eme magasabb állásában Prekmurjének még nagyobb szolgálatára lehet, mert annak alapos ismerője.

— Ismét a vas 20 filléresek. Az Osztrák-Magyar 20 filléresek még mindig érvényesek (5 para), de mert az Osztrák és Magyar határ közelében pl. Prekmurjébe is be szokták csempészni (mintha más jobb dolog nem volna csempészni való szerk.), azért a prekmurjei s általában a határmenti posták azokat el nem fogadhatják. Szóval minket nemcsak a papírpénzben akarnak megkárosítani, ami még sok százazrekben hever bélyegezetlenül a nép között, de a vaspénzben is. Talán akkor jó volna beváltani az adóhivataloknál! Vagy gondolják az illetékesek, hogy 10 vagy 50 darab 20 filléresért minden gazda külön menjen Ljutomeri, Varaždi vagy egyébbb távoli postára azt a pénzt feladni.

— Harangszentelés. F. hó 12.-én Nemšavcán szép ünnepségek keretében és nagyszámu közönség jelenlétében szentelték fel, Kovács M. sobotai ev. esperes és Luthár pucinci ev. lelkész urak magasszárnyalásu alkalmi beszédekkel, a 170 kg. nehéz harangot. Az ünnepély után Benko „hidvégi” korcsmájában együttes bankett volt a vendégek részére.

— Kiviteli vámok, a pénzügyminiszter egy szakemberekkel tartott konferenciáján, következőleg lettek megállapítva: az összes gabonára 100 kg. után 30 Din., buza lisztre 25 Din., kukoricalisztre 20 Din., mindenfajta bőrre 50 százalékkal kevesebb mint eddig.

— Magyar tolmács. Ljubljana tartományi felsőbb bíróság kinevezte Friedrich István M. sobotai járásbírói irodatisztet ugyanennél a bíróságnál hites magyar tolmácsnak. (Legfőbb ideje. Szerk.)

— A tizdinaros bankjegyek, a pénzügyminiszter rendelete szerint 1924. június 10-ig a forgalomból kivonatnak. Ez az 1919. évben kibocsátott bankjegyekre vonatkozik, melyeknek egyik oldalán kovács van.

— Krupp gyáros ítélete, mely a fellebbezési törvényszékhez volt megfellebbezve Párisban, helyben hagyatott. Tehát az ítélet végérvényes, mely Krupp és igazgatóságára vonatkozik a Ruhr-vidéki ügyből kifolyólag vagy 100 millió márka és 15 évi fogház.

— Visszaéléssel vádolják a közlekedésügyi miniszter helyettesét. A Tribuna hétfői számában feltűnést keltő cikket közöl, amelyben azzal vádolja Avramovics államtitkárt, a közlekedésügyi miniszter helyettesét, hogy Andrejev és Hirsak nevű kereskedőkkel összejátszva visszaéléseket követett el a jóvátételi szállításoknál. A támadást, hír szerint, még újabb leleplezések is fogják követni, úgy az államtitkár kénytelen lesz lemondani állásáról.

— Uj magyar követ megy Beogradba. Értesüléseink szerint Kolos, Magyarország jugoszláviai követe a közeli napokban megváltik állásától. Utódja az eddigi diszpozíciók szerint Rudnay, a budapesti külügyminisztérium tanácsosa lesz. A követváltás okai tisztán személyi természetűek. Kolos követ ugyanis személyében sértve érzi magát Pribicevics volt miniszter néhány hét előtti parlamenti beszéde miatt és azért, hogy több közbeszólo ennek során internálást követelte. Ekkor Kolos követ, aki a parlament diplomata páholyában hallgatta az ülés lefolyását, tüntetőleg eltávozott a parlament épületéből és a budapesti külügyminisztériumtól sürgős visszahívását kérte.

— Osztrák-jugoszláv tárgyalások a határforgalomról. Beavatott osztrák

helyről a Bácsmegyei Napló tudósítója arról értesül, hogy augusztus végén megindulnak a tárgyalások Ausztria és az SHS királyság között egy kereskedelmi egyezmény létesítése céljából. Ezt megelőzőleg azonban rendezni fogják a határmenti forgalmat. Ebből a célból a két ország delegátusai között augusztus 3.-án tárgyalások kezdődnek Mariborban.

— Bandaharcok Délszerbiában. Egy bolgár komitácsi banda összeütközött Skopljében a város alatt egy jugoszláv csapattal, amelynek Pandurovics vajda volt a vezetője. A heves harcban Pandurovics megsebesült, míg a komitácsik vezére Vandel vajda holtan maradt a csatatéren. Vandel egyike volt a legvérengzőbb és legálatisabb bolgár bandavezérnek. Holttestét Strumicára szállították. Strumicai jelentés szerint ott egy bolgár komitácsi szervezetet lepleztek le. Eddig több letartoztatás történt. A várost erős katonaság szálta meg.

Trgovszki pomocsnik

z-mesanim blagom iscse zaposzlenoszt.

Adress: Zadravec József Bogojina.

Németország beszünteti a jóvátételi anyagszállításokat.

Németország azáltal, hogy jóvátételi és kártérítési kötelezettségeinek teljesítését a Ruhr-betörésben nem részes államokkal szemben folytatta, bizonyosságát szolgáltatva a végsőkig menő teljesítésre irányuló akaratának. A mostani helyzet szükségessé teszi Németország összes erőinek megfeszítését, hogy a lakosság számára legalább a legcsekélyebb létminimumot biztosítsa és az éhínség fenyegető veszedelmét elhárítsa. A birodalmi kormány tehát kénytelen a versaillesi szerződésben meghatározott anyagszállításokat Angliával, Görögországgal, Olaszországgal, Jugoszláviával, Portugáliával és Romániával szemben is átmenetileg beszüntetni, mert a szállítások finanszírozása okozta nagyrészt a költségvetési hiányt és az inflációt. Az eddig átvett, de még ki nem fizetett anyagszállításokra kerek 300 millió papírmárkára van szükség. Az anyagszállítások folytatása az adóreform és aranykölcsöny sikerét már eleve is kérdésessé tennék.

A birodalmi kormánynak ez az elhatározása semmiképen sem jelenti a jóvátételi fizetések végleges beszüntetését. Az anyagszállítások ismét meg fognak kezdődni, ha ezt a birodalom pénzügyei és valutája is meg fogják engedni. A jóvátételi bizottság által 1923. augusztus 11.-ig végleg jóváhagyott szerződéseket még végre fogják hajtani. Ellenben azon szerződések alapján, amelyeket augusztus 11. ig bezarólag a jóvátételi bizottság nem hagyott még jóvá, a birodalom nem fog fizetéseket teljesíteni.

A birodalomnak oly szerződésekből fakadó magánjogi kötelezettségeit, amelyeket az elpusztított vidékek ujjaépítési munkálatainak birodalmi kormánybiztosa véglegesen megkötött, a jóvátételi anyagszállítások beszüntetése nem érinti. Tekintettel azokra a nagy nehézségekre, amelyekkel Olaszországnak meg kell küzdenie, hogy gazdaságát a szükséges szénrel ellássa, kísérlet fog történni az Olaszországba való szénszállítások folytatására.

litások beszüntetése nem érinti. Tekintettel azokra a nagy nehézségekre, amelyekkel Olaszországnak meg kell küzdenie, hogy gazdaságát a szükséges szénrel ellássa, kísérlet fog történni az Olaszországba való szénszállítások folytatására.

* * *

A német kormány azon elhatározásával kapcsolatosan, hogy a jóvátételi szállításokat beszünteti, a belgrádi német követ ma Berlinbe utazott, hogy a jóvátételi tanácskozásokon részt vegyen. Miután Pasics és Nincsic külföldön tartózkodnak, Németország ezen állásfoglalása ügyében nem történt döntés. A jugoszláv kormány a német kormány határozatáról értesíteni fogja a francia kormányt. Jugoszláviát a jóvátételi szállítások beszüntetése érzékenyen érinti, mert a mezőgazdaság és ipar rá van utalva a jóvátételi szállításokra. Dacára a jelentékeny már befejezett jóvátételi szállításoknak, még igen nagy szállítások maradnak teljesítetlenül.

Véres zavargások Aachenben.

A német munkásság éhségtüntetései újabb és újabb véres kirobbanásokhoz vezetnek. Kedden Aachenbenben a tüntetők körülzárták a rendőrfőnökség épületét és megostromolták, miközben tizen meghaltak és körülbelül százán megsebesültek. A tüntetők két rendőrtisztviselőt súlyosan megsebesítettek.

Wilhelmsburgban a munkások a rend fenntartására küldött vadászkatonák egy részét lefegyverezte, az összeütközésnek négy emberélet esett áldozatul.

Gazdálkodás

**Sertésenyésztőnek
néhány fontosabb tudnivalója a
sertésorbáncról.**

Irita Nemes Miklós, volt járási m. kir. állatorvos M.-Sobotán
(Folytatás)

Ezeket a tudományos vizsg. latokat ismerve, most már tudjuk, hogyan bánjunk az ilyen hus-sal, hogy a betegség minden okozója kiirtassék.

Hátra van még az ól és az udvar fertőtlení-tése. Amint az említett gödörbe, az ólban levő minden szalmát, szennyet, az ól padlójáról lesa-rabolt piszkot beletettük, forró luggal és győ-kérkefével az ól belsejének minden legkisebb részét felsuroljuk és azután frissen oltott srűü mésztejjel, homok hozzákeverése nélkül, annyira kimeszseljük, hogy minden kicsi repedésbe sok mésztej jusson. Az ól alatt felgyűlt vizet és egyéb piszkot, pocsolyát, mind el kell a gödörbe hordani, sőt a földet 20–25 cm. mélyen ki kell emelni, helyébe 2 ujnyi vastagon oltatlan me-szet rétegezni és előlé lehetőleg agyagot olyan vastagon rakni, levern, hogy a kifolyó „ölnedvek” ne álljanak meg az ól alatt, hanem lefolyjanak az araszos nyílt agyagsatornába, melyet időnként jól tisztítani és mésztejjel fertőtleníteni kell, külö-külösen akkor, ha gyanus megbetegedést észle-lünk az ólban levő sertéseknél. Az udvar több-ször összeseprendő, e söpredéket is temessük a gödörbe.

Záradéku tudnivalók az oltásról.

Ha az oltóanyag üvegjét felbontjuk (a du-góját kihuzzuk), a benne lévő oltóanyagot 1–2 nap alatt el kell használni, mert különben a le-vegőből beleesett, bár betegséget talán nem okozó, bacteriumok is elszaporodnak benne és zavarják az orbánc bacillusokból álló oltóanyag hatását. Ha az üveg tartalma az nap fel nem használható, az állatorvos érzékenyen megkáro-sul, mert az anyag értékes, romlékony tárgy. Ezen úgy segíthetünk, hogy összeírjuk azon fa-lubelieket, akik oltatni akarnak. Odairjuk a ház-szám és a név mellé, hány sertést kíván oltatni. Ezt a cédulát odaadjuk az oltás napja előtti pár nappal előbb azon állatorvosnak, akivel oltatni akarunk. A többi az állatorvos gondja. A fuvar azon sertéstulajdonosok adják, akik ol-tatnak; legjobb természetben.

Ha tömegesebb az oltandó sertés-állomány, akkor ma 1 fertés-oltás 8–10 dinárba kerül.

Ha csak pár sertés lesz oltandó, akkor a fuvaron és az oltási díjon kívül, látogatási díjját és óra-díjját is felszámítja az állatorvos.

A gyógyító-oltás úgy számítatik, mint a rendes beteg állatnál a gyógyítási költségeket számítani szokás. Itt újból kiemelem, hogy az orbáncos beteg sertés, biztosan felgyógyul, ha azonnal, amint a legkisebb gyanu látható, sze-rumozva lesz. Mielőtt a bacillus mérgei a szer-veket el nem rontották. A leégett házat hiába oltjuk.

Mit kíván a husvizsgálási szabályrendelet? Minden község tartozik husvizsgálót tartani. Ez lehet laikus (tanfolyamot végzett) vagy állator-vos. Orbáncos vagy e betegség gyanújában volt állat husát csakis állatorvos bírálhatja meg al-kalmas-e közfogyasztásra vagy nem. Sertést ma-gánfogyasztásra megvizsgáltatni husvizsgálóval nem kell még akkor sem, ha a sertést betegség miatt kényszerölni kellett. De ha valamely ser-tésnek csak egy kis darabkáját el akarják adni, az a sertés a községi husvizsgálóval megvizs-gálendő. Szarvasmarha, borju is, akár köz-akár magánfogyasztásra van szánva mindenkor megvizsgálendő. Huskereskedő vagy husétel-árusító sertése még akkor is megvizsgáltatandó, ha csak magánfogyasztásra lesz használva, persze ugyanez áll a szopós malacokra is! Az orbáncos állat egész testét közfogyasztásra alkalmat-lannak kell nyilvánítani és elkobozni! Bőror-báncos sertés, feltétlenül „alkalmas”, csak a bőrt kell lehúzni és elkobozni. Egy enyhítő

min. rend. megengedi, a le nem soványodott orbáncos sertés kezelt (főtt vagy párolt) husá-nak és (kiolvasztott) zsirjának közfogyasztásra bocsátását, de a többi testrészek (tüdők, szív, lép, máj vesék, gyomor és belek, agyvelő ge-rincagy stb.) mind elkobozandók.

Vannak büntetendő esetek, amikor a beteg vagy kényszerölt sertések állatorvosi vizsgálat nélkül kerülnek eladásra, mert a tanfolyamos laikus husvizsgáló tudatlanságából vagy állat-orvosi költségek elkerülése végett, nem veszi észre, hogy orbáncgyanus sertést szemlél. Lap-pangó betegségben levő sertésnél nem is lehet észrevenni a „gyanusat” és így „rendes módon” kerülhet eladásra a közveszélyes sertés, amely egy nap alatt befertőzi az egész város sertéseit. Persze ez csak olyan kisebb városokban van, ahol városi állatorvost a város nem bír al-kalmazni. A sertések egyszerre szoktak ilyen esetekben megbetegedni, különösen ha a szakács-nők nem ismerik a fent leírt óvatos huskezelést! Jaj annak a gazdának, aki sertéseit legalább 12 nappal korábban be nem oltatta (ennyi idő kell míg az oltás immunossá teszi az állatot), a ser-tései mind elpusztulnak. Ezért jó a lelkismeretes állatorvos-husvizsgáló és ezért vannak csak kényszerből tanfolyamos (laikus) husvizsgálók ott, ahol állatorvos nem lehet. Ilyen nagymérvű ethullásokról mesélnek a gazdák, akikhez 1919. óta majdnem évenként beköszöntött az orbánc, a nem szigorú, a nem teljesen szakszerű, tehát hiányos husvizsgálás, hullamegsemmisítés, ko-lyhai husfeldolgozás miatt.

Mi történik, ha a gazdánál kiüt a járvány? A gazda a beteg sertéseit úgy szeretné eladni leülésre a friss huskereskedőnek, mint az egész-ségeset. A friss huskereskedő örül, mert ő eze-ket a sertéseket negyed vagy nyolcad árban veszi és eladja véletlenségből a többi között mint az egészségeset. A hentes ne igyekezzen olcsón beteg sertést vásárolni, hogy azon nyereszke-djen, hanem jöjjön mindegyik bizalommal az ál-latorvoshoz, aki megmutatja a helyes irányt és megmondja mindenkinek mit tegyen, hol lehet valamit megmenteni az élők számára és mit nem lehet, nem szabad felhasználni. Pár száz korona egyéni haszon, százaknak sok ezernyi dinár ká-rát okozza és soha nem szűnnek meg az orbáncos elhullások. A rendes, tisztességes uton ha-ladjunk. A mások kárán való meggazdagodás nem szép dolog, sőt manapság veszélyes. Le-gyünk jószívűek, őszinték és nyitak. Gyűljük a hazugot, a huncutságot, a haszonlesést, az alattomoságot. Kereskedők azon legyenek, hogy egészséges állatokat vegyenek, olyan udvarba be se menjenek, ahol beteg állat van, mert el-hordják mindenfelé a betegséget. Soha ne kíván-ják, hogy sok beteg sertés legyen, hogy azokon minél többet nyerhessenek. Igen sok hentest bezártak, mert beteg húst árusított!

Ha mindezeket, amiket ide irtam, betartjuk, kipusztul a sertésorbánc az egész Prekmurjéból. Minden megbetegedést jelentsünk az állatorvos-nak, annak tanácsát tarissuk be, nyissunk szabad-széket, vegyünk katlanokat és főzessük ki a vá-góhidon a gyanus sertéseket, legyen a szegé-nyebb embernek is tormáshusa, kocsonyája ol-csóbb pénzen, amelyet jó étvágygal, nyugodt lelkiismerettel, fertőzések elkerülése nélkül, el-fogyaszthat a családjával együtt.

(Vége)

Mál glászi.

Mindenkinek figyel-mébe! Mindennap le-het kapni fagylatot és friss süteményeket. Öv. Novák Szidonia cukrász-dájában Murska Sobota.

Naznánye! Vszáki dén dobi ledica (fagyalt) i frisko szpecsenye vu No-vák Szidonei cukrárníc v Murski Soboti.

Előfizetések és hirdetések a Prek-murska tiskarnában is felvételnek.

H R A N I L N I C A v M U R S K I S O B O T I

Prej — Ezelőtt

M U R A S Z O M B A T I T A K A R É K P É N Z T Á R

(SZTÁRA GASZA)

Stampano v „Prekmurski Tiskarni” v Murski Soboti.

Z VRSÁVA VSZE BANCNE DUGOVÁNYA.
MINDEN BANKSZAKMÁBA VAGÓ ÜGYET
LEBONYOLIT.

V ZVÉZI ÉRDEKKÖZÖSSÉGBEN
Z „JADRANSKA BANKA BEOGRAD”-AL

Podgovornik, lásztnik i vödáynik Kühar Stevan Márkisevci.

LEJSZ ZA CIMPER I DRVA
sze lehko naroucsi pr
FUJSZ JANEC OTTOVC
Po nizikoj cejni!

AMERICAN LINE

Ustanovljena 1871.

Redna potniška
plovba.

HAMBURG —
NEW YORK

z parobrodi na dva
in tri vijake

„Manchuria” 13639 t. „Mongolia” 13639 t.
„Finland” 12222 t. „Kronland” 12222 t.
„Minnekahda” 17221 t.

Izvanredno urejene in tretji razred.
Izvrstna hrana.

Pojasnila dajajo brezplačno zastopstva

AMERICAN LINE

Beograd, Karadjordjeva ulica br. 91.
Zagreb, Trg I. br. 16.
Ljubljana, Marijin trg 2.
Gruž, Obala.
Bitolj, Bankarska ulica br. 12

Tizsne cejue. Kereskedelmi árak

Blágo — Árú.

100 kg.	Psenica—Buza	K 1400—
„	Zsito—Rozs	1200—
„	Ovasz—Zab	1300—
„	Kukorica—Tengeri	1400—
„	Proszon—Köles	1200—
„	Hajdina—Hajdina	1200—
„	Graoka—Bükköny	2000—
„	Otroubi (psen.) Korpa (buza)	1000—
„	Szenou—Széna	300—
„	Gráj—Bab	1600—
„	Krumpise—Burgonya	340—
1 kg.	Lenovo sz.—Lenmag	—
„	Detelcsno sz.—Löhermag	—

III. II. I.

„	Bikovje	—Bika	40—45—50—
„	Telice	—Úszó	40—45—50—
„	Krave	—Tebén	26—30—40—
„	Teoci	—Borju	54—60—
„	Szvinýé	—Sertés	85—90—
„	Mási l-a—Zsir-l-ó.		180—
„	Zmoucsaj—Vaj		140—
„	Spej—Szatona		160—
1	Belice—Tojás		5—

Pejnozi — Pénz.

1 Dollár	= Kj 370—
100 Kor. Budapest	= „ 2—
100 Kor. Bees	= „ —50
1 lira	= „ 16—
Zürichben 100 Dinar	= 5-90

Hirdetések

„Mörszka Krajina”-ban
sikerrel járnak.